

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Slogom rastu male stvari, a nezloga sve pokvari. Nar. Pos.

Izlazi svakog četvrtka na cijelom arku.

Dopisi se ne vraćaju ako se i ne traže.

Nobilijevani listovi se neprimaju. Predplate za poštarinom stoje 5 for., za soljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2/3, i 1 za polgodinu. Istan carovine više poštarija.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredništvo i administracija nalaze se u Via Farneto br. 14.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Poštom se piše tiskaju po 5 for. svaki redak. Oglasi od 8 redaka stoje 80 novč., za svaki redak više 6 novč. ili u slučaju opovijanja na pogodbe sa upravom. Novci se daju poštarskom napulcom (neposredno poštom) na administraciju. Naše sloga: ime, prezime i najvišu poštu valja točno označiti.

Koma list dododjo na vrijeme, osaka to javi odprvnihtvu u otvorenu pisanu, za koje se ne plaća poštarije, ako se istvana napíše: „Reklamacija“.

Istarski sabor.

IV. zasjedanje.

I. sjednica od dne 9. sept. 1892.

Prisutni predsjednik dr. M. Campitelli, vladin zast. vitez Elushegg i 22 zastupnika. (Galerija dobro posjećena). U 12 1/2 sati po podne otvori predsjednik prvu sjednicu ovog zasjedanja sa sljedećim nagovorom:

Poktovana gospodo zastupnici! Pošto je tekao 5 mjeseci nakon dugogodišnjeg i radnog zasjedanja, što ostavilo ovu dorvanu, u koju ste neodekivano danas opet pozvani od Njg. Veličanstva cesara na redovito godišnje zasjedanje, da uz mogućnost na vrijeme glasovati osobito sa proračun za buduću nedelaku porabu.

U ovo kratko prošlo doba vaš je odbor, premda vrlo čuđljivo oslabljen u svojih silah radi raznih uzroka, izvršio ne samo važne svoje redovite zadatke, što opravilo poslove njegova djelokruga, koje se sve to više množe, već je dapače takodjer riešio svo vaše zaključke zadnjeg zasjedanja, kojim radi broja i važnosti, neima doista para u prošlih zasjedanjih.

Nu oekoji od danih nam naloga jesu od tolike važnosti, da radi proučavanja i zbog obitnosti i razlike predmeta, te radi brojva onih tjela i stranaka, s kojimi se treba posavjetovati i propitati, napokon radi ozbiljnosti predmeta i očekivanja poljedica iziskuju, da se svestrano dovrše radnje tako duge i promišljene, da bi tomu zadovoljilo jedva razdobje redovito ustanovljeno između godišnjih zasjedanja.

Niti od zakonskih osnovu i predloga, podnesenih visokoj vladi, nije se moglo očekivati u tako kratko doba očekivano riešenje.

Kad toge, ne samo da nije mogao zemaljski odbor predložiti novih predmeta, ali niti israditi obično obćenito izvješće podupno i protumačeno.

Nu dočim će se odatle zemaljskomu odboru valja moći zgodu pružiti, da izradi za buduću redovito izvješće predmeta, koje neće dakle sadržavati nastalo razdobje od zasjedanja do zasjedanja, već ono sunčane godine po primjeru sabora vodih pokrajina; u ovom će se ograničiti, da vas obaviesti obćenito o izvršenju vaših zaključaka, pripojiv valjano uređen onaj dio obćenitog izvješća, koji se tiče zemaljskih zaklada i koje će biti u svojoj doba objelodanjeno ujedno sa dotičnim račun i obracuni.

Očekujući dakle konac spomenutih zaključaka, koje će moći uplivati i na zemaljsku upravu i da se je u njihovom tečaju neprieši, premda bi okolnosti zemaljske zaklade i množeće se potrebe dotično uprave zahtjevale povišenje u dotičnom pokrivanju i stim spojene terete; zemaljski odbor odlučio je u zadnjem trenutku, da nije probatično predložiti promjenu olakčujuć tu pozao zemaljskomu saboru, kojeg će biti zadaca — ako i ograničena na predložene od zemaljskoga odbora predmete, koji se sastoje u proračunih raznih zaklada — kratka, ma koliko budu proučavanja na to upotrebljena točn i običnim zanimanjem popračena, odbori, kojim je budete povjerili, budu li sarsorake rasprave — o čem na dvojm — nepriestrano i triezne, izbjegavajući svaku suvišnu raspravu, koju da se zaprišti, držati ču se strožije zemaljskoga zakonika, nego li se se predjedništvo do sada držalo.

Predpostaviv tu, dočim vam pružam nadevan podrav, voseo što vas vidim na našem utjehu u ovoj štoli, pozivljem vas, da započnemo naš parlamentarni posao tim, da uzdigamemo našu misao sa čuvstvom vjernog podaništva i odane privrženosti prejasnomu cesaru:

Zivio Njg. Veličanstvo cesar i kralj Fran Josip I., živio!
Zastupnici dignu se na noge, uzviknu oni vedine: eviva! a oni majine: živio!

Zemaljski kapetan, kao predsjednik izjavi zatim, da je zasjedanje otvoreno.

Kao vladinog zastupnika predstavi predsjednik gosp. vitez Elushegg. Na klupah manjino zaozro glasovi: percati van a njimi eramotal

Predsjednik opominje manjinu i grozi se, da će drugi put uzeti rieš rudi ovakvih uvrieda. (Neznamo kako se može uzeti izrečenu rieš. Op. ured.)

Zatim pozdravi vrlo kratko vladin zastupnik Elushegg sabor u ime cesarske vlade talijanski i hrvatski.

Predsjednik priobdi zatim, da je molio za dopust za osam dana zastupnik dr. Dukidi; zastupnik Craglietto moli dopust za čitavo zasjedanje, te ispriča napokon odutno zastupnike Luisa i Marinonia.

Za saborske revitore isabrani bijahu sa 16 glasova zastupnici Luis i Vergottini. Manjina izručila 6 čistih listida.

Za saborske revitore isabrani bijahu sa 16 glasova zastupnici Babuder, Bacioh, Oleva, Gambini, Marinoni i Tamaro. — Manjina je izručila čiste listide.

Predejednik priobduje razne podneske kao: izvješće zemaljskoga odbora o riešiti saborskih zaključaka; izvješće o nekotjih obračunih i proračunih raznih zemaljskih zaklada, kano i zaklade exoner, školske, učiteljskih mirovina i poljodjelke, i napokon dopie namještništva, kojim se pozivlje zemaljski sabor usljed ministarskog naloga, da izgradi zakonsku osnovu, kojom bi se podililo bolnicam za epidemioke bolesti pravo javnosti za trajanja epidemije.

Prešlo se napokon na zadnju točku dnevnoga reda t. j. na izbor saborskih odbora.

Predsjednik pita, hoće li birati kano obično odbore.

Zastupnik de Franceschi predlož, da se bira samo financijski odbor i to od osam lica. Izabrani bijahu sa 15 glasova zastupnici Amoroso, Babuder, Bubba, Luis, Stanich, Venier i Vergottini. Šest listida čistih.

Predsjednik dignu zatim sjednicu i obeća, da će piameno uroci buduću te ujedno priobdići zastupnikom dnevi red.

Prvi slovenski katolički sastanak u Ljubljani.

(Nastavak).

Odsjek za štampu, kojemu je predsjednikom prof. A. Županovič a izvršiteljem prof. Križič, razpravljao je o sljedećim rezolucijama:

Polta je današnja štampa štorna svetot katoličkoj orkvi i katoličkom životu a timo i blagostanju našega naroda, uvidja I. slov. kat. sastanak, da je neobhodno potrebit, braniti se proti tom neprijatelju jednanim oružjem, — katoličkom štampom. Ali štampa neimje samo braniti, nego mora i pospješiti kat. aviest i kat. život. Neka se ova velosila upotriebi i kao politička sila u novinarstvu, 2. kao izobrazujuća moć u pukkoj, beltrističkoj i nanservenoj štampi i 3. kao odgojna sila u episeima za mladež.

1. a) I. slov. kat. sastanak priznaje za uzdržavanje kat. misli među Slovencima kao najpotrebitije sredstvo dobru štampu. Zato proglašuje za pravu dužnost svih Slovenaca izdatno nevdano i duševno podupiranje naših kat. listova. Svaki katolik neka si smatra dužnostju, da zatiro vjeri sve protivno deoepise i da ih nadomješduje dobrima, svotu vjeru i našu narodnost izpoviedujućima; deapise pako, koji se nisu bezuvjetno predali liberalizmu, neka uplivni katolici proustroje, da na-

puštv mlitavost, odlučno i dosljedno zagovaraju prava načela;

b) pošto je pako I. slov. kat. sastanak uvjeren, da kat. novinstvo može tek onda svoji upliv pokazati, ako bude mudro i primjerno osnovano, preporučuje, neka se osnuje stalni središnji odbor, sastojći od uglednih i uplivnih muževa, koji bi označili smjer u glavnih političkih pitanjih, a na skroz katoličkoj podlozi, da se među katoličkim listovi postigne potrebito jedinstvo;

c) dobro uređen katoličko-politički dnevnik neobhodno nam je potrebit, i neka se tako uređuju, da odgovara svim materijalnim i duševnim potrebam kat. Slovenaca, prebivajućih u svih slov. zemljah. Pošto si pako slovensko pučanstvo skupoga dnevnika narudiiti nemože, potrebit je dobro redigovan periodični list, koji bi na mjesec jedan ili više puta izlazio. Sa zadovoljstvom izjavljujemo, da mi Slovenci imamo već takvih listova, koji hvalevridno djeluju u spomenutom smislu. Želiti je, da se ovi listovi osnuju sobom i po središnjem odboru sporazumiju, pa da pišu u istom smislu i djeluju u oduševljenjem za dobru stvar.

2. a) I. slov. kat. sastanak sa zahvalnošću spominje društvo sv. Mohora, zahvaljuje se slavnom odboru i svim pojedincem za toliko trud, i moli, da ne puste, nego da još dalje rade za duševno i tjelesno blagostanje slovenskog naroda.

b) Vjernim odličnim Slovencem neka bude briga, da i „Matice slovenske“ djeluje na pravoj vjerskoj podlozi.

c) Velike zaslugue za slov. katoličku štampu imadu razna katolička štamparska društva; I. slov. kat. sastanak im isriče za njihovo poštrevno djelovanje toplu hvalu i preporučuje svim Slovencom, da ih kripičko podupru.

2. Kako priredjivanje dobrih spisa, tako je i prevazno razširivanje njihove; dužnost je dakle svakoga katolika, da slabe i kužne spise izobrazuje a dobre i valjane razširuje po družinah i društvih. U tu svrhu osobito mnogo pripomažu župna knjižnice, ako se mudro urede.

4. a) Dobri, kršćanske pisani uzgojni spisi neka se svuda šire među Slovencima, da roditelji i uzgojitelji budu svjestni svojih dužnosti i da ih savjestno vrše.

b) Zato preporučuje I. slov. katolički sastanak, neka se sastavi odbor od vjostih ljudi, koji će svjestno presudjivati i ovojnjivati sve slovenske knjige, puku i omiadini namjenjene, da osobito dosadašnje oojene nastavljaju i popunjuju, i tako zaista dobro knjige razširuju. U tom smislu neka se nastoji oko posebnoga izdanja slovenskih klasika za odrasle mladež.

Odsjek za kat. narodnu organizaciju, kojemu je bio predsjednikom kanonik dr. Križanič a izvršiteljem dr. Šušteršič, protresivao je sljedeću rezoluciju:

1. I. slov. kat. sastanak smatra nepromjenljiva načela kat. orkve glavnim temeljem sa javno-pravni razvitak slovenskog naroda i izriče svoju iskrenu želju, da bi na ovoj podlozi svi Slovenci složno sudjelovali u točkom boju za obstanak svoje narodnosti.

Na temelju katoličkih načela, koja zajeduju jednako pravo svakomu, zabijeva I. slov. kat. sastanak za slovenski narod narodnu ravnopravnost sa svimi austrijskim narodi, osobito ravnopravnost slovenskog jezika u školi i u uredu, to tim više, što je ta ravnopravnost izrično zasjedama u čl. 19. drž. temeljnog zakona, i žali ona nepravde, koje se nanose u raznih zemljah slovenskoj manjini.

U obrani naših vjerskih i narodnih prava uvizja I. slov. kat. sastanak potrebu jebave svode svih katolika raznih austrijskih narodnosti i izrazaue želju, da bi se na podlozi narodne jednakopravnosti svi austrijski narodi suružili na zajedničko složno djelovanje sa moć, čast i slavu

ukupno austrijske domovine, po uzvišenom geslu našeg svetlog vladara: Viribus unitis.

2. I. slov. kat. sastanak prizna redovno na znanje, da u Slovenskoj vrlo djeluju u smislu katoličko-narodnih načela razna politička društva kao: „Katoličko političko društvo u Ljubljani“, „Slovensko društvo u dolajoj Štajerskoj“, „Katoličko političko i gospodarsko društvo za Slovenca u Koruškoj“, „Katoličko političko društvo“ u Konjičima, „Katoličko političko društvo“ u slovenskom Graduu, „Katoličko političko društvo“ u slovenskoj Gorici itd., i izrazaue želju, da katolički narodnaji nadalje kripičko podupru djelovanje tih društava, osobito u tom, da im pribavio novih članova i prijatelja i da tamo, gdje se pokazuje potreba, nova ova-kova društva osnuju.

3. I. slov. kat. sastanak smatra tjevnju organizaciju slov. naroda na katoličkom narodnoj podlozi potrebnom. U tu svrhu opunomođuje stalnu komisiju za II. slov. sastanak, da se uvoda odličnim katoličkim rodoljubom iz svih slovenskih pokrajina i da se konstituiru kao „Slovenski katolički odbor“ sa zadacom i djelokrugom izvršujuć odujeka katoličkih Slovenaca.

Sva ove rezolucije primljene su, kako već rukosmo, jednoglasno bez promjene. (Sliedi).

DOPISI.

Iz Opitlje početkom septembra. Obćinski izbori svrdili su proti svakom našem očekivanju. Podlegosmo u sva tri izborista. Mislić će tko, da jarjama čitate-ljom tu višet za strahom, stidom, zdvoj-noću i Podništo i Izgubili smo, ostasmo pri čem bijaemo prije, izgubismo al ne eramotno, doživismo čemu se nismo pred par dana nadali, a protivnici opota dođe-kaže, što nisu niti očekivali. Izbori su za-dali našim protivnikom dosta straha i tre-peta, dosta posla i razmišljanja, što oni i sami priznavaju a jaeno je to i iz toga, što su od zadnjega časa nudjali kompromisa, dapače i poslje uspjeha u trećem tjelu. Podlegosmo. Gdje da tražimo uzrok našem neuspjehu? Mlitavost, neostalnost, strah i obzir naših kmotova, nezakonitosti, na-silja, podmiđivanje, grožnje protivničke us-ruk su tomu. Propadomo dakle mi, a tko je pobedio? Zar Talijani? Neima ih ako ne sadica u gradu; s njimi združeni kmeti-šaronaoci, d-madi izrodni, izdajice roda i jezika svoga izvodišie pobjdu.

U prvaj vrsti krivi su našem poraz sami naši kmotovi, koji još uvijek žele stenjati pod kopitom krmjelsko-šarenjadmim. Nu valja se varati, iskreno kažimo: moj grieh, moj grieh, moj prevrliki grieh; ne-mojmo drugoga kriviti, krivimo sami sobo; silopi smo, naučni smo, nestali smo, mlit-avni smo, mrzli smo, sve smo, samo ju-noći nismo. Kakovi smo junaci, kad pu-sitimo, da naš sadica građana zapovjeda? Kakovi smo junaci, kad iz obira ili straha neosmo da vršimo našo izborno pravo? Kakvi poštanjaci smo, kad nas laškava rieši, jelo i pilo šarenjačko omami tako, da pođinjamo izdajničko djelo? Kakovi značajnici smo, kad nam svaki vjetrod promjini misli, odluke?

Priprave za izbore bile su doista dobre, tako da nas je bilo iznadno uspjeh, al kad se ima posla sa ljudmi nastalnim, boljemu se nije nadati.

Ne mialimo ovdje kuditi ove birače, Bog očuvaj! — dapače dužnost je naša, da nekoje pohvalimo. Vidili smo u neko-jima izvanzrednu poštrevnost, srčanost, neustrasnost, željanju volju — osobito čuditi se moramo u tom pogledu Saulu, Oršiču i Matijasiču. Hvalu osobito zaslužuju čestiti Gradinci, koji su si i ovaj put lice oavjetjali; iskazali su se i Topo-lčevci, akoprom bijaše među njima ovaj put dosta smeda i nekoga sela u Brdah, dočim su Krašani ogromnim djelom po-

avote od 80.000 for, sve goliš žuljeva istarskoga pučka, buditi će još dugo goru upomenu na njega među našim narodom.

On je pošao na drugi svijet sa grdinim pridjevkom poverljivosti pučkog znoja, nu mi smo stalni, da je pošao sa sobom mnogo i mnogo grieha svojih prijatelja.

I. sjednica istarskoga sabora. Na drugom mjestu donesamo obitno izvješće o prvoj sjednici zemaljskoga sabora za Istru, a ovdje navodjamo nekoje potankosti i nešto tumada iz prvoj sjednici. Od 33 zemaljska zastupnika t. j. 30 izabranih i 3 virilista (tri biskupa) prisutno ih bijaše 31 prvij sjednici sa predsjednikom 22; od vodine manjkalo ih pet, a od manjine tri; biskupa n bijaše nijednoga prisutnoga — kao obično.

Vrieme bijaše kišovito, pak se je sabralo poročkoga građanstva mužskog i ženskoga spola, gospodstva i tožadke ruke, prilidno.

Pozdravni govor predjednika bijaše mućke saalšan, bez odobravanja ili prigovaranja. Iznenadila je valjda i vedinu ona groznja g. predjednika, da će u sadašnjem zasjedanju kod razprava postupati strožije nego li obično. Proti komu, ili se kim kani g. predjednik biti stroj, nije nam treba spominjati. U ostalom, članovi manjine neplaš se strogoati g. predjednika, jer je bio se njim li napravu njim i do sada strog, često dopado i prostrog, postupajući kad što i proti propisom saborskoga pravilnika. Idomo dakle da vidimo u čemu će sastojati ta obodana strogot g. saborskoga predjednika. — Kod predstave zastupnika vlade dogodilo se rički „intermezo“. Na klupah manjine čulo se glasne uzvikle: „perenti vno s njim! sramota! Neobidni li vrlo rički su takovi uzvikli u saborih, ali je za to i neobidno, da neredomo jedino i posebno stanje hrvatskih i slovenskih zastupnika na istarskom saboru, kao što nu jedine i posebno tužne okolnosti našega naroda u ovoj našoj pokrajini.

Oni uzvikli udarili su u živce vodine, g. predjednika, a valjda i još budikoga. G. predjednik ih je dobro čuo, shvatio i svoju rečak zagrovio se, da će drugi put uzkratiti ovakve uvredljive riči. Mi neznamo čista, kako se može uzkratiti ili odzdati izuštenu rič. Možda da nas obodana groznja g. predjednika u buduću podučio o tom.

Sadašnje zasjedanje bit će vrlo kratko. Po želji slavne vodine imao bi se obaviti sav posao u dva dana tako, da bi se zaključio naš sabor već pod konac budućeg čedna.

Prva buduća sjednica (II.) bit će u ponedjeljak ili što je probitadnje u utorak. Financijalni odbor — ovoga puta jedini odbor — razpraviti će do tada na brzu ruku i u kratko obračun i proračun rasnih zemaljskih zaklada itd., te će je podastrieti saboru na odobrenje. Vedina neće se valjda niti uprištati kod nijedne točke u razpravu.

Mislilo se obćenito, da će se sastati naš sabor za sada na jednu ili dvije sjednice, pak da će se odgoditi do mjeseca decembra. U tom smislu pisala je i poredka „L'Istria“, glasilo zemaljskoga odbora. Nu zadnji čas predomislilo se gospoda od saborskoga vodine, odlučiv obaviti već sada sav posao u dvih ili trih saborskih sjednicah. Tako se snuje i govori, a kako će se odkati, javiti ćemo u budućem broju.

II. sjednica istarskoga sabora dne 13. t. mj. K zapisniku I. sjednice progovori zastupnik Volarić. On je zahtjevao, da se popravi ređeni zapisnik u sljedećih točkah: 1. da je manjina uzliknula cesaru: živio! 2. da je izrazila vladinomu zastupniku svoje negodovanje i prozir poznatimi uzlicli, što nije išlo njega samoga, već i onoga, koji imade cesarsku vladu zastupati u zemaljskom saboru. Ta dvojica neka si dakle podiele ono negodovanje i preziranje; 3. da se konačno ispravi zapisnik u tom smislu, da je pozdravio vladin zastupnik u talijanskom i hrvatskom jeziku, premda nam nije stalo do pozdrava ovakove vlade.

Predsj. proklinu go par puta zahtjevajući, da se drži predmeta, jer da se tako obitrim govorom nolipravja zapisnik.

Iza toga pročita predjednik izjavu, u kojoj kori zastupnike manjine Spinčića, Volarića, Mandića i Jonka, koji da su u prvoj sjednici povriedili čast sabora a time i zastupnika vlade; prvi od njih da je uzliknuo: „perenti“, a ostala trojica: „sramota!“ i „van i njim!“

Zastupnik Spinčić moli rič.

Predsjednik mu odgovara oštro, da mu ne dajje rič.

Zastupnik Spinčić pita odlučnije rič sa osobi popravak, da odbije grdn podmetanje gosp. predjednika. Ova viđe grovovito, da mu uzimlje rič.

Zast. Volarić: ja sam saviknuo „perenti“ nipošto Spinčić. Na to bastano mala buka u sabornici i na galeriji.

Spinčić hoće da govori, a predjednik skoči sa stolice vičući, da diže sjednicu.

Nakon kratke stanke otvori predjednik opt sjednicu.

Zastupnik Spinčić hoće opt da govori, što izazove novu buru u saboru i na galeriji.

Zast. A. Moroso javlja se za rič. Zastupnik Spinčić dovikne mu, da se mora prvo njemu dati rič.

Uz nečuvenu buku u sabornici i na galeriji viđe predjednik, da diže sjednicu te uzv. čuši, pokrije se i hoće po sabornici.

Zastupnik Spinčić sjedne, izjaviv, da ima pravo na rič, da ispravi po predjedniku utvrđenu neistinu glede njegove osobe.

Predsj. se vraća na svoje mjesto te otvara opt sjednicu, zagrovio se, da će se morati poštiti saborski pravilnik, te daje rič zastupniku A. Morosu.

Zast. Spinčić: To su austrijsko-istarski odnosaji.

Zastupnik A. Moroso stavi predlog, da se odmah promjeni (poštiti) §. 45. saborskoga pravilnika, što je vedina prihvatila.

Zastupnik Laginja izjavi talijanski, da je taj predlog nepravilno prihvaćen, jer se mora prije o njem razpravljati.

Predsj. priznaje pokunjeno, da je pogriješio.

Zastupnik Laginja, često prekidan po predjedniku, prom je mirno govorio, reče nadalje talijanski, da se on neprotivi promjeni onoga paragrafa, jer se nada, da će se popraviti i drugi paragrafi, dotično sav pravilnik.

Predlog A. Morosov prihvaćen je zatim sa 16 glasova proti 6.

U odbor za promjenu pravilnika bira se po kurijah kako i izbor sesora; izabrani bijahu zastupnici Volarić, A. Moroso, De Franceschi i Costantini.

Predsj. čita zatim razna priobćenja.

Zastupnik Costantini podnaša zakonaku osnovu o intabulaciji iznosa izpod 100 for. bez legalizacije.

Zastupnik Jonko stavi iza toga dvie interpelacije na cesarsku vladu i to jednam pita vladu, kako doznaje za ono, što govore zastupnici saborske manjine i zašto odgovara vladin zastupnik na hrvatske i slovenske interpelacije talijanski, i napokon zašto predlaže svoje predloge samo u talijanskom jeziku? U drugoj pita vladu, zašto nopravi nekoje strmoce na cesti Trst-Rieka, čim bi se pomoglo novoljnomu stanju puđanstva u sudbenom kotaru Podgrad?

Zastupnik Stanger čita interpelaciju na zemaljsko školsko viđe, što je sa poznatom disciplinarnom izragom proti učitelju Vilimu Grossmannu iz Lovrana?

Zastupnik Volarić čita napokon interpelaciju na zemaljski odbor radi razpisnoga natječaja na mjesto pristava za kemiju na gospodarskom pokušalištu u Poreču, u kojem natječaju se neozhjtava poznavanje zemaljskih jezika od molitelja za to mjesto.

Prijednik Gambini čita podulje izvješće zemaljskoga odbora o izvadjanju zaključaka zadnjeg saborskog zasjedanja. U ime financijalnoga odbora izvješćuje zastupnik Babuder o obračunu zeta školske zaklade za god. 1891.

Zastupnik Mandić govori u generalnoj razpravi, izjaviv na koncu, da će sa drugovj glasovati proti predložanom obračunu.

Zastupnik Laginja govori o istom predmetu, iztaknuv nposaz postupanje zemaljskoga odbora u poslu pučke škole u Poljanah.

Zastupnik Babuder izvješćuje a vedina prihvaća bez razpravo izvješće o obračunu za god. 1891. zaklada mirovinske pučkih učitelja. — Iste izvješćuje o proračunu zemaljske školske zaklade za godinu 1893.

Kod glavne razprave govore zastupnici manjine Stanger i Volarić proti proračunu.

Zastupnik Costantini pospješuje imenovanje treće učiteljske sile u Lovranu na talijanski školi.

Prijednik Gambini obodaje, da će zemaljski odbor pospješiti to imenovanje.

Zastupnik Spinčić pobija oba predgovornika u poslu lovranske talijanske škole.

Kod podrobne razprave govori zast. Mandić.

Vedina prihvaća sav proračun.

Isti izvješćuje o proračunu mirovinske zaklade pučkih učitelja, te ga vedina prihvatilo bez razprave.

Iza toga dignu predjednik sjednicu i ureče novu za drugi dan u 10 sati u jutro.

Odbor za popravak pravilnika sastaje se danas u 5 sati po podne.

Obitinski izbori u Pomjanu. Na malu Gospodju proglašio je vladin komosar u Pomjanu, da su laborno listino izloženo kroz četiri čedna, to da ima svatko pravo reklamirati proti tim listinama.

Preporučamo našim prijateljima u onoj obćini, da na vrieme pregledaju izborne listine i da odmah ulože reklame proti eventualnim pogriškam. Ujodno molimo, da se sastanu na dobu te se dogovore o muževih, koje kane kandidirati u novo zastupstvo. Svakako valja im se veoma dobro pripraviti, jer protivnici nemiruju, te će kano i do sada lievo i desno spletkarići proti poštenu slovenskoj strani.

Tjelovježba „Trčanskog Sokola“. Uzporujemo naše čestite čitatelje u Trosu, da se podudavaju u tjelovježbi kod toga društva početi 1. budućeg mjeseca i to za odrasle i za pitomce. Ovi posljednji mogu se predbilježiti, ako su navršili šestu godinu. — Natreba da spominjemo, da je to od velike koristi za tjelesni i duševni razvoj djece, pa se nadamo, da će ih njihovi roditelji rado upitati u to plemenito društvo, čimo će pospješiti i njegovo unapređivanje.

Nagrada konja. Dne 30. augusta diehli su u Krku nagradu 11 darove za kobile sa ždriboći. Podarovani bijahu: Dr. G. Petris iz Croca sa 25 for., Anton Corvić iz Dobrinja sa 15 for., Ivan Gordinić iz Dobrinja sa 10 for., Tomaž Bogović iz Dubašnice sa 10 forinti. — Za mlade broje kobile: Anton Žušić iz Dubašnice sa 20 for., Frano Morozin iz Sv. Fučke sa 15 for., Nikola Purić iz Dobrinja sa 10 for. — Za 12 godišnjeg ždriboć: Josip Morozin iz Sv. Fučke sa 15 for., Anton Malatestinić iz Dobrinja sa 10 for. i Mate Brusić iz Vrbnika sa 10 for.

Iz Zadra pišu nam 10. t. m. Evo me g. uređnici iz „Bolo maškog“ za sada Zadra, da Vam javim nekoje ovdajšnje novosti. Ponajprije vam moram javiti radostnu viest, da se je hrvatska škola prošla u novo prostorije u kuću g. Josipa Perlina. Hrvatska škola napreduje vrlo liepo, a djeca čino u njoj najbolji uspjeh, o čem se ojevjedilo i sam namjestnik David. I to dokazuje „Italianità di Zara“? Naravski, da je hrvatska škola trun u oku gospodi auspašencem, zato navlašile na g. Perlinia (koji je poštini Talijan) u židovskom „L'Indipendente“, samo zato, što je iznajmio liepo prostorije za hrvatsku školu. To je dostatno, da se tog čovjeka odaudi na vrjednali Ali nek se gospoda od „avita kultura“ srdo samo hrvatska stvar mora napredovati; jer nije utemeljena na zračnim oblacima ili na pjesku.

Sabor se svečano otvorio upravo jučer, to se nadamo, da će i opt pokazati čestotica svoju živlost i jedinu, a stari narodnjaci, ti veliki oportuniste, svoju mljohavost i nemoć. Ovdje vam spominjem, da u Zadru pristaje sve, što je svjestinjeg, uz čestotice.

Javljam Vam napokon, da se je ovdje otvorilo novo italijansko sveučilište, a to je „Narodna Čitaonica“!

Istran.

Kratak sastavak podukah i pravilah o koleri (kratolji). Pod ovim naslovom izdalo je namjestaštvo za našo primorje sljedeće naputke:

1. Kolera jest uvjok unošana gljivna bolest tankog crieva, a pokazuje se bilo u besbolnom sturukastom lievanju iz crieva i zove se kolorina — ljavica kratolja — ili, što biva vedinom, pojavlja se poaljje prijašnje ljavice u silič silovitog i iztrošujućeg ljavovanja i lievanja iz crieva.
2. Samo putem bljivanja i lievanja iz crieva dolazi otrovna gljiva kolera na polje; tielo, para i sapa na koleri bolestnoga nisu okužna.
3. Ako se izbađena, prostim okom nevidljiva kratoljna gljiva nezutaro (razkuži, dezinficira) u svijuh tragovih iz čovjeka izljevano tekudino, onda se odmah lahko pomnoži na rublju (perulu), u nečistih tekudinah, u vodi, mlioku, hrani, u vlačnom tlu, a iz okuženog ili na kakvom okuženom predmetu donose se osobito pomoću tluđih rukuh u usta, dodje opt u želudac, i ako ovaj nije kadar ušljed svojeg zdravog i kicvalj noka uništiti ju, predje

u životnoj razplodnoj sili u crieva, te prouzroči nove bolesti kratolja. Kratolj se najviše širi bježanjem jur okuženih ljudih iz kratoljnih (kolernih) mjesta.

4. Da se unošenju kratolja na put stane, pudržani su putnici iz kratoljnih stranah i njihova priljaga na graoci liečničkome njebođevanju; umiljivo (opasno) stvari se izključe od datnje vožnje, a putnici iz kratoljnih mjestah nadziru sa u svojih prisistajših kroz 5 dana obzirom na njihovo zdravstveno stanje.

5. Proma tomu noka se neprima iz kratoljnih krajeva i mjestah rabljeno rublje, odjeća i hrana, noka se neprimaju u stan bjeğunoi pred kratoljem, i noka se najavi njihov dolazak obćini.

6. Da se kratolj, ako bi se unošenjem u pojedinih krajevih pokazao pošastu (epidomički) norazširi, noka se pripravu po posebnih zdravstvenih komisijah uz prostovoljno podporu od strane naobraženog puđanstva u svakoj obćini najčistije i prijemnije zdravstveno stanje, i to još prije nego li se kratolj pojavi, odstranivši sve nestaloše, koje bi moglo dati povoda, da se tlo, voda i zrak ogunji (onečisti); noka se nadzire kakvoća živeća i užitka, osobito noka se skrbi za nepokvarenu vodu u sve gospodarskove svrhe, i noka se poboljša pučka hranitba putem pučkih kuhinja i osnovanim dobrotvornim obkrbljivanjem.

7. Isto tako ima obćina pripraviti dobro uređjene i osamljene bolničke prostorije za bolujuće na kratolju, sa potrebitim zdravstvenim, podvorbenim i službenim osobljem, potrebitimi upravnimi pripravami i prenositli, obilnim skladištem potrebitih sredstvah za razkuženje, osobito karbolno kiselino i negašeno vapna za pripravu vapnena mlioka. Zdravstvena i bolnička služba mora biti čim skrbnije osnovana, svaki organ točno upućen e svojih dužnostih.

8. Svaki pojedinac ima u vrieme pogibelji nastojati, da u svojem gospodarstvu urede najveđu anagu, odstranivši sve što bi moglo zrak okužiti, otpadke nagomilati i vlagu zidina prouzročiti.

Redoviti i umjeroni način življenja, uzdržavanje kriepko probave, izbjegavanje teško probavne, ljavicu pospješujuće hrane, izbjegavanje sirokog jela, kao što voća, zelenine, mlieka, sira, masta — čvanje od prohlade — sve ovo je toli potrebno koli i paska na slučajno omećenje probave, a osobito na ljavicu; u zadržanju slučaju treba u shodno vrieme liečničku pomoć tražiti. Poslije objoda preporuča se užitak vode, kojoj se dodje nekoliko kapljica raztaženo saina kiseline. Ako bukne koji slučaj kratolja u mjestu, onda noka se izbjegava polazak svijuh mjesta, gdje se mnogo naroda skupinja, kao što sajmove, svečanosti, javna kupališća, i noka se pazi na opobnu čistoću. Osobito izbjegavati se imadu javni zahodi.

9. U mjestu, gdje vlada kratolj, ima se piti i rabiti za kućnu potrebnu, napuse sa dičečnoj stolnog posudju, za pranje itd. jedino sigurno dobra voda, u koju nije mogla doći nijedna nesnaga. Vodu iz rieka ima se izključiti, i ako nije moguće dobiti živu vodu ili iz dobrog i čistog bunara (šterne), noka se pije kuhana pa ohladjena.

Vodu iz bunara, u kojih blizini nalaze se gomile, porilo i posudje pero, koji su otvoreni ili slabo zidani, neosmie se rabiti.

Duboki železo-čivni bunari su sigurniji. Ako imade pomanjknja dobre vode, onda noka se piju kuhana pida, kao što: čaj, juha itd. I nepokvareno orno ili biolo vino u malenoj mjeri dobro je užitati. Kapljice proti kratolju, kao tobožnje čuvalo proti bolosti, se noimadu rabiti, jer ništa ne koriste, a mogu i škoditi.

10. Iz kuće, u kojoj kratolj vlada, neprimaj nikakve hrane, izbjegavaj ljudo, koji u njoj stanuju i nestupi u nju, ako te dužnost ne zove.

11. Koji imade posla u kući, gdje vlada kratolj, noka u njoj nookui ni hrano ni pida; noka nezalazi u zahod i noka se čuva, da se nedotakne slučajno okuženih predmeta ili sumnjivih nečistada. Koji se zadržuje u sobah bolestnika na kratolju, neosmie u istih užitati ili za svojo prabu sahraniti ni hrano ni pida; mora paziti, da nodonose močebiti okuženo ruke u usta prije, argu li jih je razkužio i oprao. Isto tako noka nonosi k ustima nijedno stolop ili pivno posudje, nijednu smadku (cigaru), noka se dakle nepuži u sobi bolestnika, i noka se u obće u istoj nepušte lažati stvari sa porabu. Noprastano mora biti pripravna posuda sa razkužujućom tekudinom (karbolna raztopina), u kojoj se imadu oprati poslije svakog dotiča sa okuženim predmeti ruke onih, koji imadu u sobi bolestnika posla.

12. Koliko bljuvanje i ljevanje iz ocriera na kratelju boleznoga, toliko i svi sa istim zaznamati predmeti najbolje je razkužiti sa potpustom karbolnom kiselinom, u koliko se nu radi o malo vrijednih predmetih, koji se imaju opaliti.

Po svršenju bolesti imaju se svi predmeti u sobi bolesnika, dakako i zidovi i pod razkužiti; a toga se ima odmah iz početka iz sobe bolesnika odstraniti sve nepotrebno pokućstvo, pernice i svi ostali teško razkužljivi predmeti.

Isto tako moraju osobe, koje su u sobi bolesnika obdile i to samo sebi i svojoj obrabljeno rublje i odjeđu razkužiti prije, nego li stupa u doticaj s drugima.

13. Perilo i odjeća na kratelju boleznih ili uurlih nesmije se nerazkužena odstraniti i nitko je nesmije nositi; isto tako nesmije se nijedna od koje mu drago strauze proti zaprvjedi pripolena stvar prije razkuženja uporabiti.

(Slijedi).

Brzojav „Naše Sloge“.

Poreč 14. septembra. Prigodom današnje zaključne sjednice podniela manjina tri interpelacije. Spinčić prosvjedovao proti postupku predsjednika. Govorili su proti proračunu poljodstva: Mandić, ezonera; Laginja, obćenitog; Spinčić, Volarić; kod bratovščina. Manjina uzteglja se od glasovanja ezonera i obćenitog. Galerija tako nemirna, da bijaše izpraznjena.

Lutrijski brojevi

	Dne 10. septembra			
Boč	59	62	14	92
Grac	25	82	77	10
	Dne 14. septembra			
Hruo	54	73	84	48

Zahvala.

P. n. gg. darovateljem, gostovom i diletantom, koji su k tomu doprinili, da je naša zabava u svakom obziru sjajno uspjela, zahvaljujemo najvrdnije.

Vrbnik, 6. rujna 1892.

Predsjedništvo „Hrv. Čitaonice“.

Obavlja narudbe točno to odprema prosto poštarnice!

Velečastnome svatečstvu

podpisani se uljudno preporučuje za izradbu svakovrstnog orkvenog posudja, iz častega srebra, alpaka i mjedovine, kao: cikaznica, kaleža, čestičnjaka, sviećnjaka, svjetionica itd. itd. u najnovijih i liepih oblicih a po najnižoj cieni.

Stare predmete popravlja ta ih kroz žganj posebruje i pozlađuje.

Na zahtjev šalje ilustrovane cijenike odani

Teodor Šlabanja

srebrnar u GORICI (Görz)
ulica Morelli br. 17.

Obavlja narudbe točno to odprema prosto poštarnice!

Uzme na stan i hranu dva djana pučke ili srednje škole iz dobre obitelji ondašnja čestita obitelj, u kojoj se govori slovenski italijanski i gdje bi djaci pod dobrim nadzorem bili. Poblizhe kod našega uredništva.

J. Klemenc

TRST

Via S. Antonio br. 1.

Odsivljajod se tej potrebi, vezjama se naznajat slavnoma občinstvu, da je moja trgovina v Trstu, Via S. Antonio št. 1. popolnoma proskribljona z vsakovrstnim volinim suknom za gospe, črnim kašmirjem, volinam tašiatu volna, preprostim podstavom, belim in barvanim, mnogoterih vrst perilom, vsake bašo volničastimi ogrinjajcami, volinimi in malimi, lanenimi, vezalnimi roboti, nadglavnimi vezalnimi roboti, spodnjimi obladiči iz bombaža in iz volne, arajami džgor, tricozi za gospe in za gospe, svilastimi roboti in vezalnimi z svilo tor z volikauko selajo predmetov za izdelovanje fenskih obladiči.

Bazven toga blago za stavore in vsakovrstno trakovo, med katerimi tudi naše narodne trobojnice v vseh volikosti.

Naročila omenjenih predmetov izvršuju z vso namahnostjo in vestnostjo. Na zahtevanje pošiljam prosto vseh stroškov populen uoroo z dobitnimi cenami.

U radionici klepara GIUSTO BIASUTTI

opunomočenoga graditelja vodovoda u željeznih cievih Via Barriera vecchia Trst broj 10 gradil i drži na skladištu kupelji u posudab, sa stolocim sa ili bez peći iz cinka čvrsto gradjeno, te izradja i druge radnja kloparske us najviše clene. Ilustrovani ceniki dobivajo se gratis. 17-52

Drogerija

Arturo Fazzini u Trstu

Ulica Stadlon 22. — Telefon 519.

Velik izbor mineralnih voda, samoljenih boja na ulju najfinije vrsti; crvene, žute, zelene, vijanjeve i crne po 38 nrv kilo. Olovne bjelilo najfinije po 32 nrv kilo; turjino bjelilo najfinije po 40 nrv kilo. Osim toga velik izbor boja na vodu i kistova svake vrsti po cionah, s kojimi nije moguće konkurirati.

Skladišće glasovitog pokrepljela od Kwijado (Kornaburgers Weichpulver) za šivotenje. Izbor mirisnih boja, likovne galice — skladišće sumpora i modre galice za porabu kod treja. Naručiteljima daje se brojeplata poraba telefona. 12-52

Drogerija

Augusta Rizzoli-a

ulica Malcanton br. 13 u TRSTU

skladišće svieća voćanih, ljekovitog ulja, mineralnih voda, raznih crnila, boja i kistova, sapuna mirisevih i za pranje. 16-52

Ulica sv. Katerina br. 3 Bogat izbor

pošta od kaučuka i kornih, jednostavnih i umjetničkih počata za urado, razna uredništva, kornih tablica za stavore, kliša, tvoriva, volikih počata za oznađivanje pošiljaka, monograma, crnila na izbrivnog za počato itd. za najviše ciono. — Prodavač i agenti dobjuu dobar popust. U pokrajinu idu pošiljku uz poručca.

G. BATTARA i dr.

TRST 17-52
ulica sv. Katarine br. 3.
Trgovica počata i silčnih predmeta.

ŽIVIC i drug.

(Schwitz & Comp.)

TRSTU, ulica Zonta br. 5.

preporučaju svoje mlinove i stiskalicne (preše) za maštenje groždja, si-saljke, cjevi, slamoreznice itd. izgradjuju vodovode, tvornice, mlinove i drugo.

Proletna liečitba.

Čaj „Tisuc cvetja“ (Millefiori.)

Čisti krv. Izvrstno sredstvo kada počo u žaludnu, kano i proti neprobavljivosti i hemoroidam. Jedan zamot dostatan za liječenje stoji 80 nrv.

a dobije se u odlikovanju ljekarni PRAXMARER (telefon 207) „Ai duo Mori“

TRST: Piazza grande. 17-52

Poštarske pošiljke odprema se odmah us 55 nrv. ili toliko listovnih marka. Posor pred proračom.

Iedno družtvo pločara

Petar Levicnik i dr.

Osobiti izvršitelji radnja cementom postignuv u tom do sada svuda najbolji uspjeh, o čemu posjeduju mnogobrojne svjedoke, za izvedeno rasno savtavo shodova, kamenica za bašče itd. itd. Izradjuju cementizacija sidova, izvana te iznutra jamčed za nepropadljivost; nradjalo bilo kakvo shodičko u cionutu P o r t a l a n d a sa kamenjem bilo koje boje i mramora, obavljaju laštanje shodova, te odstranjenje vlage i smrada. Izvršuju svaki popravak us jako obiljone ciono. Radnje obavljaju najvrdcom brzinom i u pokrajnih, Dalmacijai, Istri itd. Za narudbe dosta je napisati dopisnicu.

Svaka radnja je zajamčena.

U nadi, da ćemo biti radajami po-začeni kano do sada, bilješimo se sa štovanjom

Družtvo pločara

PETAR LEVICNIK i dr.
Ulica Madonnina br. 21, I. kat., 52-16 vrata 11.

Fran Epron

ulica Arcata.

Slikar znakova, svake vrsti grbova, dekoracija umjetničkih, stikanih stakala, drva, mramora i prozirnih slika. 17-52

Skladišće ulja, octa i sapuna
Ermano Marich-a
ulica Campanile br. 7. nasproti pravoslavnoj crkvi u Trstu. 13-16
Maslinovo ulje, vinski ocet i raznovrsni sapuni za peraćice. Engleska soda, perlini i svieci. Sve se dobiva uz najvrdnije ciono.

LJEKARNA
A. KELLER
ex Rondolini
utemeljena godine 1769.
TRST,
Via Riborgo br. 13.

Razprodaju slijedeće osobitosti: Glosvito i prav-šastre iz Brešije, željezo-Malossi. Obično bakalarovo ulje; isto ulje sa jodom i željezom. Elitke Cocoa okripaljajuci i probavljajuci. Elitke China proti gruznici. Ansterinski vod za usta. Tekući sapun proti ozobinam. Obće poznatu vodu katramu i uštrovanja katramu. Kešicu proti potajnim bolestim. Indijaku esencu, ljek proti zaboboli. Ekstrakt Tamarisa sa Antile. Vino sa Chinom poput Marsala okripaljajuci žaludnu. Praskak sa zube biele i ružičasti. Praskak cijurnski biele i crveni itd. itd. Glavno skladišće rogatačke kistovne kaza Esterhajna. 11-27
N.B. Primaaju se narudbe za tuzemstvo us pogodbe povoljne i uz poručca.

Za štrcaljku 11-20

proti mildevu (peronospori)

prihvatom ot poljodjeljskog družtva u Trstu primaaju se narudbe do konca tekućeg mjeseca kod

ERMANO TUREK i drug

Ulica Sanita br. 11. u Trstu.

Obavlja narudbe točno to odprema prosto poštarnice!

Podpisani vlasnik drih drogerija

jedna volika i Via Sotte Fontano broj 12, druga u Via Barriera vecchia br. 35 u Trstu, imado uriek na skladištu svjezih proizvoda, kano ulja, lojaj, dnog i običnog sumpna. kumenog ulja, praha proti zaronikom us najviše ciono.

Preporuča se sugradjanom i iztraajkim sa obilato narudbu.

L. BRACHETTI.

Svi strojevi za poljodjelstvo vinogradarstvo i voćarstvo.

Mlatilnice, mline za čišćenje žita, izbiralnice, rezalnice krme, mline za voće, tiskalnice za voće, groždje i vino

kao takodjer svakovrstne druge strojeve i orudja za poljodjelstvo, vinogradarstvo i voćarstvo itd. itd. drugo izvrstnog ustroja razpošleje najefitnije

IGN. HELLER u Beču,

2/2 Praterstrasse 78.

Ilustrovani katalog! i zalivanja pizma u hrvatskom, njemačkom, talijanskom i slovenskom jeziku pošiljaju se na želju besplatno i franco. Strojevi davaju se na pokus — jamči se sa nje — pogodbe sa povoljne.

Clene su iznova snižene!!!

Izdavatelj i odgovorni urednik Mate Mandić.

Povlaštena mejnarodna agencija za potovanje

z dekretom kr. ug. vlade 26/4 1891. št. 1799. P. S. III. 32-52

Dragotin Pirelli

(Carlo Pirelli) — Rek.: Via del Lido 587 vis-à-vis il molo Adamich.

Prodaja vožnjih listov: za vsako mesto preko morja ili kopnoga (listki za II. razred po znijani cioni). Izdaja listo za tja in nazaj za jedno leto z obrzami po 20% in to po cionku, kuterega si bodi evropskega all amerikankega družtva.

Izdaja vozne listke (biglietti di passaggio) za Ameriko: preko Havre, preko Anversa, preko Bremena, preko Hamburga, preko Liverpoola, preko Glasgowa i preko Southamptona. — Za Afriko: preko Genova, preko Marilje, preko Liona, preko Londona i preko Darmoutha. — Za Australiju: preko Genova, preko Bremena, preko Anversa i preko Hamburga. — Za prodaju listka (id.) preko Genova i Montevidea, preko Hamburga uprav kroz Magaljanova tjuvno i progom Hamburg, Colon (Colon, Panama, s felecnici) Panama, Iquique, itd. prek morja po znijani cioni.

Potnikom ni treba, da zahtevajo navedene vozne karte, niti da mislijo za razrede ali za Reki ter da tu kupijo karto, potem morajo v vsakem mestu ostati, kjer jim je drago od kjer odhaja parobrod od dnevih, dočenihi mu od agencije, agencija bude pazila na točna odna

Tiskarna Dolenc.